

לעילוי נשמת
שלום בן משה

המשנה עם מפרשים, מסודרים ומנוקדים
The Mishnah with Commentaries, Vowelized and Organized

מועד קטן
פרק א'

כח רבי אלעזר בן עזריה אומר אין עושין את האמה בתחילה במועד ובשביעית. וחכמים אומרים עושין את האמה בתחילה בשביעית ומתקנין את המקולקלות במועד.

האמה - חריצים שעושים בקרקע שבהן המים הולכים סביב השדה ומשדה לשדה קרויין אמה, לפי שהן רוחב אמה ברום אמה.

בתחילה - אם לא הייתה מעולם אין עושין אותה בתחילה במועד, משום טירחא.

ובשביעית - מפני שנראה כחופר בקרקע בשביעית.

ומתקנים את המקולקלת - אם נפל לתוכה עפר ואינה מקלחת, מתקנים אותה, אבל אין עושים אותה בתחילה במועד. והלכה כחכמים.

ומתקנין את קלקולי המים שברשות הרבים וחוטטין אותן.

ומתקנים קלקולי המים - מים המכונסין בגומות לשתות מהן.

וחוטטין - מנקין ומנקרין, ומוציאין מתוכן צורות וקסמין ועפרורית שנפל בהן.

ומתקנין את הדרךים ואת הרחובות ואת מקוואות המים, ועושין כל צרכי הרבים.

ומציינין את הקברות, ויוציאין אף על הכלאים.

ומציינין - עושין ציונין על הקברות. שהיו ממחין סיד ושופכין על הקבר, והוא סימן להולכי דרכים שלא יעברו במקום טומאה.

ויוציאין - שלוחי בית דין במועד לעיין השדות שנוצרו כלאים, לעקור אותם, לפי שנוטלין שקר

מועד קטן
פרק א'

כח משקין בית השלחין במועד ובשביעית, בין ממעין שיצא בתחילה, בין ממעין שלא יצא בתחילה.

משקין בית השלחין - ארץ עניפה וצמאה למים. תרגום "עניף ונגע" - משלהי ולאי.

משקין במועד - דדבר האבד מותר במועד, ושדה בית השלחין משעה שמתחיל להשקותו, אם אינו משקה אותו תדיר מיד נאבד. כדתנן בסוף מתניתין: זרעים שלא שתו לפני המועד לא ישקם במועד ולא פסדי, אבל שתו לפני המועד ישקם במועד.

ודוקא שדה לכן של תבואה שהוא שלחין משקין במועד, אבל שדה שלחין של אילן לא שרי במועד, ולא פסדי. ובשביעית שרי להשקות בין שדה בית השלחין בין שדה בית הפעל, ובית השלחין משום מועד בלבד נקט לה.

שיצא בתחילה - שיצא עכשיו מתחילה. ואין חוששין הואיל וחדש הוא שמא יפלו גדותיו, ואחי לתקן במועד ואיפא טירחא. שלא יצא בתחילה - שהוא ישן.

אבל אין משקין לא ממי הגשמים ולא ממי הקילון.

אבל לא ממי גשמים - גזירה משום מי קילון. קילון הם מים של בור צמוק ובו מי גשמים מכונסים, דביה איפא טירחא יתירה לךלות.

ואין עושין עוגיות לגפנים.

עוגיות - חריצים שעושים בעיקרי הזיתים ובעיקרי הגפנים, כדי שיתמלאו מים.

מועד קטן פרק א'

על כך מתרוממת הלשכה, ובימי המועד נשכרים בזול מפני שהן בטלים.

ה רבי אליעזר בן יעקב אומר מושכים את המים מאילן לאילן, ובלבד שלא ישקה את כל השדה.

מושכים את המים - שתחת אילן זה לאילן אחר, דליכא טירחא, אבל לא ישקה כל השדה. ובשדה בית הבעל איירי, דלא פסדי, שמי גשמים מספיקין לו, אלא שכשמשקין אותו הוי הרוחה טפי.

זרעים שלא שתו לפני המועד, לא ישקם במועד.

שלא שתו - דלא פסדי.

וחכמים מתירין בזיה ובזיה.

בזיה ובזיה - אפילו לא שתו, ואפילו שדה הבעל, דמשום הרוחה שרו חכמים.

והלכה כרבי אליעזר בן יעקב, דסתם מתניתין משקין בית השלחין דלעיל פותיה. ומיהו שדה לחה שהקרקע שלה כמו טיט, מותר להשקותה במועד אפילו לרבי אליעזר בן יעקב, דכזרעים ששתו לפני המועד דמו.

ד צדין את האישות ואת העכברים בשדה האילן ובשדה הלבן שלא כדרך, במועד ובשביעית.

האישות - תנשמת, והיא ברזה שאין לה עינים, ומפסדת את השדות.

ובשדה הלבן - שחורשין וזרעין אותו לתבואה, ואין בו אילנות.

וחכמים אומרים בשדה האילן כדרך, ובשדה הלבן שלא כדרך.

בשדה האילן כדרך - דמפסדי טפי, ולהפסד מרובה חששו. לפיכך חופר גומא כדרכו ותולה בה מצודה.

שלא כדרך - נועץ שיפוד בקרקע בחזק ומנענע אילן ואילן ומוציא, ונמצאת גומא נעשית מאליה. אבל לא על ידי חפירה. והלכה

מועד קטן פרק א'

פחכמים. ובשדה לכן הסמוכה לשדה אילן חופר כדרך, שמא יצאו משדה לכן ויחריבו האילנות.

ומקרין את הפירצה במועד, ובשביעית בונה כדרך.

ומקרין את הפירצה - מסדרין את האבנים זו על זו כדרך בנזן, ואינו טח בטיט. ובפירצה של גינה מיירי, אבל כותל חצר שנפל בונה כדרך מפני הגנבים.

ה רבי מאיר אומר רואין את הנגעים בתחילה להקל, אבל לא להתמיר.

רואין את הנגעים במועד להקל - שאם טהור הוא אומר לו הפהן טהור אתה, ששמחה היא לו.

אבל לא להתמיר - שאם טמא הוא ישתוק, ולא יטמאנו ויזריכנו לצאת חוץ למחנה.

וחכמים אומרים לא להקל ולא להתמיר.

לא להקל ולא להתמיר - מתוך שנוזק לראותו אם הוא טהור כדי להקל עליו, הוא נזקק להתמיר. שאם הוא טמא צריך לומר לו טמא אתה, כדכתיב (ויקרא י"ג נט) "לטהרו או לטמאו" - שאין פהן רשאי לשתוק, ומוטב לו שלא יראהו הפהן כלל.

ועוד אמר רבי מאיר: מלקט אדם עצמות אביו ואמו, מפני ששמחה היא לו, רבי יוסי אומר אבל הוא לו.

מלקט אדם עצמות אביו ואמו - במועד, כדי לקברם במקום הגון.

ששמחה היא לו - כשרואה אותם שקוברן בקברי אבותיו. ואין הלכה כרבי מאיר בשתייהן.

לא יעורר אדם על מתו ולא יספידנו קודם לרגל שלשים יום.

לא יערער על מתו - לא יביא ספדן לערער על מתו שמת זה ימים רבים, לחזור על קרובי המת כדרך שחזור הספדן, שצועק ואומר "בואו בכו עמי כל מרי לב", ומי שלבו דוה עליו הולך ומספיד על קרובו.

מועד קטן

פרק א'

אבל מחזיר הוא את גרושתו - דאינה שמחה כל כך אלא באשה חדשה שלא הייתה לו מעולם.

ועושה אשה תכשיטיה במועד.

ועושה אשה תכשיטיה - כגון לתת כחל בעיניה, ולהשוות שער ראשה שלא יתפור, ומעברת צבע אדום על פניה, ומעברת סכין על פניה של מטה, וכן כל כיוצא בזה.

רבי יהודה אומר לא תסוד, מפני שניווול הוא לה.

שניווול הוא לה - צער הוא לה. ואין הלכה כרבי יהודה.

ח ההדיוט תופר כדרכו, והאומן מקליב.

ההדיוט תופר כדרכו - הדיוט מיקרי כל שאינו יודע לכונן שפה לבגד שתהא שנה ומכוונת בו, אלא מעקם לכאן ולכאן, ועושהו רחב במקום זה וקצר במקום אחר.

מקליב - עושה תפירות כעין שיני הפלב, שאינן שוין זו כנגד זו, אלא אחת למעלה ואחת למטה.

ומסרגין את המיטות.

מסרגין את המיטות - אורגין אותן בחבלין שתי וערב.

רבי יוסי אומר ממתחין.

ממתחין - אם היה ארוג זה ימים רבים ורפו החבלים, ממתחין, אבל לא מסרגין. ואין הלכה כרבי יוסי.

ט מעמידין תנור וכיריים ורחיים במועד.

מעמידין - בונין ומושיבין ומתקנים תנור שצריך לו במועד. ולפי שתנורים שלהם מטלטלין היו ממקום למקום, להכי תני מעמידין.

רבי יהודה אומר אין מכבשין את הרחיים בתחילה.

אין מכבשין - מנקרין ומכין בפטיש על הרחיים כשהן חלקות יותר מדאי, ואין טוחנות

מועד קטן

פרק א'

לא יספידנו - לא ישכור ספדן על מתו שמת לו באותה שעה.

קודם לרגל שלשים יום - אית דאמרי טעמא בגמרא שדרך בני אדם לכנוס מעות לצורך הרגל קודם לרגל שלשים יום מכי שמע שדורשים בהלכות הרגל, ושמא יתן המעות שפיגס לצורך הרגל לספדן וימנע משמחת הרגל. ואית דאמרי שאין המת משתפח מן הלב אלא לאחר שלשים יום אחר הספדו.

י אין חופרין כוכין וקברות במועד, אבל מחנכים את הכוכין.

אין חופרין כוכין וקברות במועד - להקבר בו מת שימות לאחר המועד. כוכין במקרה שפחת הקרקע, וקברות בכנזן.

אבל מחנכין - שאם היה ארוך מקצרו, ואם היה קצר מאריך ומרחיב בו.

ועושין נברכת במועד, וארון עם המת בחצר.

נברכת - של כוכסין, מקום מתוקן לכבס בו הבגדים, ולית ביה טירחא כולי האי.

וארון עם המת בחצר - שמת שם, מותר לנסר הנסרים ולעשות לו ארון. אבל בחצר אחרת לא, שלא יאמרו מלאכה אחרת הוא עושה.

ולא שנו אלא באדם שאינו מפורסם, אבל אדם מפורסם עושין לו ארון ואפילו בשוק. ולדידן שאנו מתי מספר, כל אדם הוי מפורסם.

רבי יהודה אוסר אלא אם כן יש עמו נסרים.

רבי יהודה אוסר - להביא עצים לעשות נסרים בתחילה לצורך הארון, אלא אם כן מנוסרות קודם יום טוב. ואין הלכה כרבי יהודה.

יא אין נושאים נשים במועד - לא בתולות ולא אלמנות, ולא מייבמין מפני ששמחה היא לו.

מפני ששמחה היא לו - ואין מערכים שמחה אחרת בשמחת הרגל, דכתיב (דברים ט"ז יד) "ושמחת בחגך" - בחגך ולא באשתך.

אבל מחזיר הוא את גרושתו.

מועד קטן פרק א'

יפה. ואין הלכה כרבי יהודה.

עושין מעקה לגג ולמרפסת מעשה הדיוט, אבל לא מעשה אומן.

ולמרפסת - הילוך שלפני עליה, שבני העליה הולכים בו ויורדים דרך סולם לחצר.

ושפין את הסדקין ומעגילין אותן במעגילה ביז וברגל, אבל לא במחלצים.

ושפין את הסדקין - גגות שאינן משופעין טוחין אותן בטיט, וכשיש סדקים בטחיית הטיט, הדלף יורד בבית ואיכא פסידא. שפין - טחין.

מעגילה - עץ עגול שבו מחליקין הגגות.

במחלצים - כלי אומנות של ברזל, רחבה פעין כף, וליה בית יד.

הציר והצינור והקורה והמנעול והמפתח שנשברו, מתקנן במועד, ובלבד שלא יכוון מלאכתו במועד.

הציר - רגל הדלת הסובכת בתוף חור האסקופה המתחונה של פתח.

צינור - החור שבאסקופה.

הקורה - קורות הבית ממש, שנשברו אפילו קודם יום טוב.

ובלבד שלא יכוון מלאכתו במועד - שלא יאמר "אמתין עד המועד שאין לי מלאכה אחרת, ואעשה את זאת".

וכל כבשין שהוא יכול לאכול מהן במועד, כובשין.

כבשים - כגון דגים וירקות וכיוצא בהן שכובשין במלח וחומץ.

שיכול לאכלן במועד - שיהו נכבשין מהר, וראויין לאכול מיד.

